

Oponentský posudek diplomové práce Petra Havránka : Inventarizace mineralogických lokalit Kutnohorska a Žďárska

Předložená diplomová práce má celkem 190 stran, a to včetně 204 obrázků, sedmi grafů a jedné přílohy. Za hlavní cíl si autor vytkl inventarizační zpracování některých mineralogických lokalit na okrese Kutná Hora a okrese Žďár nad Sázavou. Předmětem zkoumání byl stav těchto lokalit, úspěšnost nálezů minerálů, bezpečnost, jakož i doprovodné horniny, geneze minerálů a typ lokalit. Těch lokalit je celkem patnáct, z toho 4 jsou v okrese Kutná Hora a zbytek na okrese Žďár nad Sázavou.

Za východiska své práce si autor stanovil vytyčení zájmových oblastí, jejich geologických a mineralogických charakteristik a přehled významných lokalit, na které se později zaměřil ve své práci. Zejména jeho geologické charakteristiky oblastí jsou velmi dobře podané a autor prokázal nejen znalost potřebné literatury, ale i znalosti terénní. Svě znalosti pak přenesl do Metodiky práce a samozřejmě i do vlastního výzkumu. Pokud jde o mineralogickou charakteristiku vychází autor především ze sběratelské literatury a podává její vyčerpávající přehled. Škoda jen, že se také nezaměřil v tomto směru na literaturu vědeckou, které je skutečně pro tyto oblasti nejen dostatek, ale přímo nadbytek (viz Kratochvíl 1958, Tuček 1970, Bernard 1969 a i v pozdějších doplněných vydáních).

Vlastní výzkum, podle popisu v práci, prováděl autor skutečně poctivě. Odpovídají tomu především nálezy i poměrně zřídka se vyskytující minerálů na zdejších lokalitách. Z vlastních výzkumů pak autor dochází k podrobnému popisu lokalit, resp. podrobnému popisu jejich současného stavu.

Vlastní inventarizace popisovaných lokalit je pak velmi podrobná, a to včetně přístupnosti lokalit a jejich bezpečnosti. Zabývá se i doprovodnými horninami a původem minerálů. Tady bych měl jednu připomínku. Poněkud se vytratily doprovodné horniny u lokality Štola sv. Antonička z Paduy (str. 155), ale určitě tam nějaké budou. Poněkud mě zarazilo tvrzení, že na území přírodních památek Heřmanov a Ouperek je zákaz vstupu. Pokud vím, zákaz se týká poškozování lokalit, tj. nadměrného sběru spojeného s fyzickým poškozováním lokality (kopání, bagrování, používání odstřelů atp.), není však omezen povrchový sběr nerostů, což je upraveno zákonem č. 44 (horní zákon).

Lokality, jejich současný stav a nalezené nerosty jsou doplněny množstvím zdařilých snímků, kterým jen reprodukce na použitý papír ubírá na kvalitě. Kvalitě ovšem také ubírá to, že u mnohých z nich není v popisu snímku uvedena přesná lokalita nálezů. To je u takových snímků velmi důležité! Ano, vím, že existuje u nás literatura, která podobné popisky nevyžaduje, ale vědecká a i odborná to rozhodně není. Na to by si měl autor práce dát patřičný pozor.

Oceňuji, že autor přidal k práci svůj vlastní geologický slovník, ve kterém se snažil osvětlit některé geologické termíny. U tohoto slovníku by měl autor uvést z čeho čerpal při jeho tvorbě. V jeho slovníku se totiž vyskytují některé menší nepřesnosti, např. špatně je vysvětleno heslo „svor“, či „šachta“ na str. 178. Nedovedu si totiž představit, co je to „povrchová šachta“ a autor ani neupřesnil zda uhlí je nerost či hornina.

V práci se vyskytly ještě další drobné nepřesnosti, např. na str. 16, obr. 9 jsou nepřesně zakresleny polohy lokalit 1 a 2, neboť leží daleko od katastrů obcí, jež jsou uváděny jako jejich názvy. Proč? Dále by bylo dobré uvést literaturu, ze které autor čerpal při popisu historie lokality Rožná (str. 23). Na str. 44 je zřejmý překlep (Vlastějovice a ne Vastějovice – takovou obec v České republice nemáme). Na str. 123 má autor výraz „estetický krystal“. To je spíše hodnocení kulturně-historické, než mineralogické, doporučuji pro příště se podobným souslovím vyhnout. A ještě ke str. 42 mám připomínku, že je lépe než na internet, který bývá často nepřesný, odkazovat na vědeckou literaturu s citacemi.

Seznam použité literatury vychází zřejmě z nějaké méně známé nové normy o citacích na Universitě Karlově, neboť v geologických pracích (mineralogie je geologická věda), je citační norma jiná. Škoda, že autor neprošel již výše citované práce, ale i práce další, uveřejněné v bohaté české geologické literatuře vydávané např. Českou geologickou službou (dříve Státním ústavem geologickým), Národním museem a dalšími vědeckými institucemi. Některé závažné práce tak zůstaly mimo dosah. Ještě bych upozornil na chybnou citaci knihy Geologických vycházek Českou republikou, kterou vydalo Karolinum. Kolega Houzar byl jedním z členů kolektivu, který vedl jiný z autorů.

Chtěl bych se na závěr autora zeptat, zda má v plánu provést inventarizaci dalších mineralogických lokalit na okrese Kutná Hora (např. skarnů u Malešova či PP Starkočský lom) či některých dalších lokalit na Žďársku, uvedených v práci Vávry, Štelcla a Malého (2008).

Závěrem bych chtěl konstatovat, že autor provedl opravdu poctivou inventarizaci významných mineralogických lokalit na okrese Kutná Hora a okrese Žďár nad Sázavou. Není to však jen mineralogická práce. Autor totiž vytvořil mimořádně zdařilou exkurzní příručku pro učitele a žáky a studující všech typů škol a ve své propracované metodice podal návod na její užití. Včetně tvorby sbírek nerostů. Jako taková pak splňuje předložená práce požadavky na diplomovou práci pedagogického typu a vřele ji doporučuji k úspěšné obhajobě.

V Praze, 29. prosince 2014

Doc. RNDr. Václav Ziegler, CSc.
143 00 Praha – Modřany, K Dolům 1715/39